

Sygn. akt VI ACa 1552/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Ksenia Sobolewska - Filcek

Sędziowie: SA Małgorzata Borkowska

SO del. Grzegorz Tyliński (spr.)

Protokolant: Patryk Pałka

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy

z powództwa A. M. (1) i W. M.

przeciwko Syndykowi masy upadłości (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w W. w upadłości likwidacyjnej

o zobowiązanie do oświadczenia woli

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 4 lutego 2014 r., sygn. akt III C 875/11

postanawia:

1. uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie w sprawie, znosząc wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania w pierwszej instancji oraz odstąpić od obciążania pozwanego nieuiszczonymi kosztami sądowymi w pierwszej instancji;
2. znieść wzajemnie pomiędzy stronami koszty postępowania apelacyjnego;
3. odstąpić od obciążania stron kosztami postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt **VI ACa 1552/15**

UZASADNIENIE

Powodowie A. M. (1) i W. M. domagali się zobowiązania pozwanego (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w W. do złożenia oświadczenia woli o wskazanej treści – dotyczącej przeniesienia własności nieruchomości stanowiącej działkę o nr. ew. (...) i powierzchni z obrębem (...) położonej w W. przy ul. (...).

Pozwana (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w W. wnosila o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 4 lutego 2014 r. (sygn. akt III C 875/11) uwzględnił zgłoszone powództwo w całości oraz obciążył pozwaną Spółdzielnię obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 4 lutego 2014 r. wniosła (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w W., zaskarżając je w całości i podnosząc zarzuty naruszenia przepisów postępowania (art. 233 k. p. c., art. 321 § 1 k. p. c., art. 316 k. p. c. oraz art. 328 § 2 k. p. c.), jak również przepisów prawa materialnego (art. 17¹⁴ § 1 w zw. z art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 96 ust. 2 oraz art. 93 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami w zw. z art. 49¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych). Apelująca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, względnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa.

Pismem z dnia 14 marca 2019 r. A. i W. M. cofnęli pozew ze zrzeczeniem się roszczenia, wnosząc o zasądzenie zwrotu kosztów procesu za obydwie instancje. W uzasadnieniu tego pisma wskazano, iż pozwana Spółdzielnia w dniu 20 grudnia 2018 r. dobrowolnie spełniła świadczenie – dokonała przeniesienia na powodów prawa użytkownika wieczystego nieruchomości objętej żądaniem pozwu. Powodowie wskazywali również, iż pozwany dał powodowi podstawę do wytoczenia powództwa, albowiem pomimo przyznania powodowi przez ustawodawcę uprawnień do domagania się spełnienia na ich rzecz świadczenia określonego w pozwie, pozwany tego spełnienia odmawiał. Tym samym wytoczenie powództwa było celowe i niezbędne do dochodzenia roszczenia przysługującego powodowi, a roszczenie to było wymagalne względem pozwanego w chwili złożenia pozwu, zaś powodowie byli legitymowani czynnie do wytoczenia powództwa.

Pozwana wniosła o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, zaś w przypadku uznania, iż pozwany co do zasady miałby zwrócić powodowi koszty postępowania – o zastosowanie art. 102 Kodeksu postępowania cywilnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Stosownie do art. 203 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. Nie ulega wątpliwości, iż pozew może być cofnięty również w postępowaniu przed sądem II instancji, prawodawca nie ograniczył bowiem takiej możliwości jedynie do postępowania pierwszoinstancyjnego. Mając na uwadze, iż cofnięcie pozwu związane było ze spełnieniem świadczenia przez pozwaną Spółdzielnię, nie sposób było uznać, iż w sprawie zachodzi którakolwiek z okoliczności, o której mowa w art. 203 § 4 k. p. c., a która nakazywałaby uznanie takiego cofnięcia za niedopuszczalne. W takiej sytuacji cofnięcie pozwu należało uznać za skuteczne, a tym samym wydanie w sprawie wyroku stało się zbędne. Co do zasady zatem postępowanie – zgodnie z art. 355 § 1 k. p. c. powinno zostać umorzone. Stosując w tym zakresie art. 386 § 3 k. p. c., w myśl którego jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowania, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie.

O kosztach postępowania zarówno w zakresie postępowania pierwszoinstancyjnego, jak i drugoinstancyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k. p. c. wzajemnie je znosząc, uznając iż tego rodzaju rozstrzygnięcie w sposób najlepszy oddaje charakter sprawy. Jakkolwiek powodowie zasadnie wywodzą, iż wytoczenie powództwa wiązało się z realizacją przyznanych im uprawnień przez normy prawa materialnego, zauważyć jednak należało, iż z uwagi na charakter stosunków pozwana Spółdzielnia nie mogła uczynić takiemu żądaniu zadość. Przeniesienie własności tej części nieruchomości, którą władają powodowie wymagała najpierw dokonania podziału działki o pierwotnym numerze (...). Podział tej działki był zaś możliwy jedynie w przypadku spełnienia warunków, o których mowa w art. 93 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 121 ze zm.), zgodnie z którym podział nieruchomości nie jest dopuszczalny, jeżeli projektowane do wydzielienia działki gruntu nie mają dostępu do drogi publicznej; za dostęp do drogi publicznej uważa się również wydzielenie drogi wewnętrznej wraz z ustanowieniem na tej drodze odpowiednich służebności dla wydzielonych działek gruntu albo ustanowienie dla tych działek innych służebności drogowych, jeżeli nie ma możliwości wydzielenia drogi wewnętrznej z nieruchomości objętej podziałem; nie ustanawia się służebności na drodze wewnętrznej w przypadku sprzedaży wydzielonych działek gruntu wraz ze sprzedażą udziału w prawie do działki gruntu stanowiącej drogę wewnętrzną; przepisu nie stosuje

się w odniesieniu do projektowanych do wydzielenia działek gruntu stanowiących części nieruchomości, o których mowa w art. 37 ust. 2 pkt 6. Co więcej – wytaczając powództwo powodowie domagali się przeprowadzenia dostępu do drogi publicznej poprzez działkę o ówczesnym numerze (...), a zatem odmiennie, aniżeli ostatecznie dostęp ten przeprowadzono. Materiał procesowy zgromadzony w sprawie wskazuje, iż Spółdzielnia podejmowała działania zmierzające do uczynienia zadość roszczeniu powodów, jednakże nie była w stanie we własnym zakresie roszczeń tych zaspokoić, albowiem – jak już wskazano – podział nieruchomości uzależniony był od stosownej decyzji organów administracji publicznej, zaś gmina w tym zakresie odmawiała podziału nieruchomości, uzasadniając to właśnie brakiem dostępu działki, do której powodom służyło prawo, do drogi publicznej. Tym samym w praktyce możliwość zaspokojenia roszczeń powodów nie zależała tylko do stanowiska Spółdzielni, ale uzależniona była od innego podmiotu – od Prezydenta (...) W.. Nie sposób zatem obciążać pozwaną jakimkolwiek zawinieniem w braku zrealizowania roszczeń powodów.

W istocie podobne stanowisko należało przyjąć co do sposobu rozliczenia kosztów postępowania za drugą instancję. Zwrócić tu należy uwagę, iż dopiero na etapie postępowania apelacyjnego – w dniu 12 czerwca 2017 r. Prezydent (...) W. wydał decyzję administracyjną dotyczącą podziału nieruchomości stanowiącej działkę o numerze (...), w ten sposób uzyskano działkę o numerze (...), która przylegała bezpośrednio do nieruchomości zajmowanej przez powodów i przez którą powodowie mieli zapewniony faktyczny dojazd do zajmowanej przez nich nieruchomości. Ostatecznie jednak nie doszło do ustanowienia służebności drogi koniecznej w ten sposób, albowiem pojawiła się możliwość urządzenia drogi koniecznej i ustanowienia w tym zakresie stosownej służebności od innej strony, przy czym zwrócić należy uwagę, iż ustanowienie służebności drogi koniecznej w ten sposób nie było oczywiste, skoro nawet opiniujący przed Sądem Okręgowym biegły A. M. (2) nie przewidywał możliwości takiego przeprowadzenia drogi koniecznej w ten sposób – konsekwentnie uznając, iż powinna być ona przeprowadzona przez działkę nr (...). Nie sposób zatem również w tym zakresie stronom, a przede wszystkim Spółdzielni czynić jakiegokolwiek zarzutu.

Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążania stron kosztami postępowania apelacyjnego. W tym zakresie z kolei zwrócić należało uwagę, iż powodowie w istocie uzyskali postulowaną ochronę w związku z zaspokojeniem ich roszczeń przez pozwanego poza postępowaniem sądowym, a tym samym nie mogli być uznani za przegrywających spór, zaś pozwana Spółdzielnia została w postępowaniu drugoinstancyjnym zwolniona od kosztów sądowych, a zatem również brak było podstaw do obciążenia jej tymi kosztami.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji.